

TALOUSARVIOALOITE 312/2012 vp**Määrärahan osoittaminen kylätoiminnan tukemiseen*****Eduskunnalle***

Suomen Kylätoiminta ry (SYTY) on kaksikielinen valtakunnallinen yhteistyöelin, joka edistää kylätoimintaa, Leader-toimintaa ja muiden paikallisten kehittämisjärjestöjen toimintaa. SYTY:n jäseniä ovat lähes kaikki valtakunnalliset ja paikalliset maaseudun kehittämistä edistävät järjestöt: 55 Leader-ryhmää, 19 alueellista kyläyhdistystä sekä kylä- ja kaupunginosayhdistystä, yhteensä 132 jäsenjärjestöä.

Kylätoiminta on osoittanut vastuunsa maaseudun kehittämistyöstä satojen kehittämishankkeiden ja vapaaehtoistyön kautta. Kyläyhdistyksistä 2 800 on rekisteröitynyt, ja ne voivat toimia varsinaisina kehittämisjärjestöinä, ja niiden määrä kasvaa jatkuvasti. Kylätoiminta vastaa maaseudun väestö- ja ammattirakennetta ja pystyy vastaamaan nykypäivän haasteisiin. Yhteiskuntarakenteen muutokset lisäävät kylätoiminnan tarvetta. Maaseudun haasteita ei voida ratkaista ainoastaan julkisin toimenpitein, ja onkin kasvava tarve saada myös kolmas sektori mukaan hyvinvointityöhön. Myös hallitusohjelmassa tuetaan julkisen ja kolmannen sektorin uusia yhteistointamuotoja. Kuntauudistus johtaa suurempiin kuntiin, mikä korostaa paikallisen toiminnan ja lähidemokratian tarvetta, ja myös tässä kylätoiminnalla on keskeinen merkitys. Kehittämistoiminnan volyyminä kuvaa vuosittaisten hankkeiden useiden kymmenien miljoonien euron arvo, johon julkisten varojen lisäksi sisältyy huomattava osuus yksityisiä varoja ja talkootyötä. Kylien kehittämistoiminta kytkeytyy kuitenkin tiukasti

hankevaroihin. Lisäksi rahoitusrakenne on yksipuolinen ja hankala.

Eduskunnan ansiosta kylätoimintaan on myönnettyä valtionapua 1 100 000 euroa vuonna 2011, ja vuoden 2013 talousarvioesityksessä valtionavun määräksi ehdotetaan 850 000 euroa.

Suomen Kylätoiminta ry, joka on 4 200 kylän keskusjärjestö, keskittää toimintansa paikallistaloudella toteutettavien valtakunnallisten verkostohankkeiden suunnitteluun. Alueellisia toteuttajina ovat alueelliset kyläyhdistykset ja niiden verkostot. Valtiontuen lisäyksellä voitaisiin rahoittaa maakunnallista kyläasiamiesjärjestelmää ja vahvistaa kylätoiminnan järjestelmällistä toimintatapaa, jonka tavoitteena on lähipalvelujen turvaaminen. Valtionapu käytetään tiedon välittämiseen lähipalvelujen järjestämistä koskevista parhaista käytännöistä.

Toiminnalla luodaan uusia paikallisia palveluja ja paikallisia voimavaroja hyödyntämällä. Näitä palveluja tarvitaan kuntien määrän vähentyessä ja etäisyyksien kasvaessa, erityisesti haja-asutusalueilla. Kyläläisten tarpeiden pohjalta syntyvien monipalvelupisteiden avulla voidaan tarjota esim. seuraavia palvelutuotteita: asumisen infrastruktuuriratkaisut, laajakaistaratkaisut ja tietotutvat, hajautettu kansalaisopistotoiminta, kyläkirjasto, hoito- ja senioripalvelut, lääkekaappi, lähiruoka ja ateriapalvelu, kotipalvelu, lasten ja nuorten iltapäivätoiminta ja taidekasvatus sekä muut palvelutehtävät, joista kunta ja kylä sopivat. Suomen Kylätoiminta ry on jo kehittänyt tähän tarvittavat menetelmät ja palvelutuotteet

suurten verkostohankkeiden kautta. Valtionavun korotus on edellytys tämän toimijaverkoston turvaamiselle.

Viidennessä maaseutupoliittisessa kokonaisohjelmassa 2009—2013 on ehdotettu kylätoiminnan valtionapua korotettavaksi asteittain seuraavasti:

Kylätoiminnan valtionapua nostetaan 500 000 eurolla vuosittain niin, että saavutetaan suhteessa sama taso kuin toiminnaltaan saman laajuusilla muilla vastaavilla järjestöillä ja voidaan palkata pysyvästi maakunnalliset kyläasiamiehet. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 5/2009, s. 37).

Valtioneuvoston maaseutupoliittisessa selonteossa eduskunnalle: "Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi" 2009—2020 todetaan seuraavaa kylätoiminnan rahoittamisesta:

Hallitus nostaa kuluvalle hallituskaudella valtionavun tasoa ja korostaa, että kylien haasteiden kasvaessa pitkäjänteinen, vaiheittainen valtionavun nostaminen on välttämätöntä. (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 9/2009, s. 32).

Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa on seuraava kirjaus kylätoiminnasta:

Asukkaiden voimavarojen käyttöönottoa maaseudun kehittämisessä tukee kylätoiminnan vahvistaminen.

Kylätoiminnan valtionavun kasvaessa yhä suurempi osuus suunnataan alueelliseen toimintaan. Nykyisin 67,2 % menee alueille ja 32,8 % valtakunnallisiin tukipalveluihin. Tarkoituksena on korottaa alueille menevää osuutta. Valtionavusta rahoitetaan alueelliset kyläasiamiehet, kehitetään järjestäytynyttä toimintaa ja järjestetään lähipalveluiden turvaamiseksi kylien ja kuntien välisiä yhteistyö- ja sopimusmekanismeja. Kasvava valtionapu lisää kylien edellytyksiä osallistua kunta- ja palvelurakennemuutoksen toteuttamiseen ja lähipalveluiden uudelleenjärjestämiseen.

Näistä tavoitteista huolimatta vuoden 2013 talousarvioesityksessä kylätoiminnan valtionosuudeksi esitetään 850 000 euroa eli huomattavaa vähennystä vuoden 2012 kylätoimintaan myönnettyyn valtionapuun verrattuna. Tämä ei ole sopusoinnussa eduskunnan päättämien linjausten kanssa, kun kylätoiminnan momentti siirrettiin maa- ja metsätalousministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2013 talousarvioon momentille 32.50.62 lisäyksenä 350 000 euroa kylätoiminnan tukemiseen.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2012

Mats Nylund /r